

Terveydenhuollon tartuntatauti-ohjeistus varhaiskasvatukseen ja kouluun

TAUTI	AIHEUTTAJA	TARTUNTATAPA/ ITÄMISAIKA	ENSIOIREET/ HOITO	POISSAOLOAIKA PÄIVÄHOIDOSTA/KOULUSTA
ANGIINA	Bakteeri (<i>Streptokokki</i>)	Kosketustartunta. Itämisaika 2-5 vrk. Ei tartu enää 1–2 päivää antibi- ootti-hoidon aloittamisen jäl- keen.	Nopeasti nouseva korkea kuume, voimakkaasti aristava nielu, peit- teet nielurisoiissa, kaulan ja leuka- kaaren turvonneet ja aristavat imusolmukkeet, päänsärky, joskus pahoinvointi ja oksentelu. Nuhaa tai yskää ei juuri esiinny. Antibioottihoito	Kouluun tai päiväkotiin 3 päivää hoidon aloittamisen jälkeen, kunhan vointi sen sallii.
ENTEROROKKO (<i>rokotetta ei ole</i>)	Virus (<i>Coxsackie</i>)	Pisara-/kosketustartunta Itämisaika 4-6 vrk.	Lievä kuume, kielen/poskien lima- kalvorakkulat, rakkuloita myös sor- missa ja jaloissa. Oireenmukainen hoito. Paranee yleensä itsestään. Suun rakkulat usein kipeitä, hyvä tarjota nestemäistä ravintoa (me- hua, vellejä, jäätelöä).	1 kuumeeton päivä kotona.
HINKUYSKÄ <i>Pertussis</i> (<i>rokote ei anna täyttä suojaa</i>)	<i>Bordetella pertussis</i> - eli hinkuyskäbakteerin aiheuttama keuhko- putkentulehdus.	Pisaratartunta Itämisaika 5-20 vrk (yl. 7-10 vrk) Tartuttavuus: - 21 vrk hoitamattoman puuskai- sen yskän alkamisesta - 5 vrk makrolidihoidon alusta - jos oireita ollut yli 3 viikon ajan, ei eristystä tarvita	Pitkittänyt, puuskittainen yskä, jo- hon saattaa liittyä hinkumista ja oksentelua. Alkuhoito oireenmukainen. Antibioottilääkitys.	Potilaat eristetään tartuttavuusaikana: - 21 vrk hoitamattoman, puuskaisen ys- kän alkamisesta ja - makrolidihoidon ajan 5 vrk ja kun yskä on hellittänyt. Profylaktista lääkitystä suositellaan koko perheelle, jos hinkuyskää sairas- tavan perheessä on alle 6 kk:n ikäinen lapsi.
IHON MÄRKÄISET TULEH- DUKSET <i>esim. märkärupi</i>	Bakteeri (<i>stafylokokki ja/tai</i> <i>streptokokki</i>)	Kosketustartunta, eritteet. Herkästi tarttuva. Itämisaika lyhyt.	Tavallisesti suupieleen tai sierain- aukkoon ilmestyvä märkäinen/ ve- tistävä rakkula tai ihottuma. Hoito lääkärin tai terveydenhoita- jan ohjeen mukaan.	Poissaoloaika on tapauskohtainen. Ihon on oltava kuiva.

TAUTI	AIHEUTTAJA	TARTUNTATAPA/ ITÄMISAIKA	ENSIOIREET/ HOITO	POISSAOLOAIKA PÄIVÄHOIDOSTA/KOULUSTA
KIHOMADOT	Sukkulamato (<i>Enterobius vermicularis</i>)	Kosketustartunta ihmisestä toiseen (suun kautta munien välityksellä). Munat pysyvät elossa viikkokausia esim. vuodevaatteissa. 1–2 kk tartunnasta oireiluvaiheeseen. Herkästi uusiutuva.	Kutina peräaukon seudussa varsinkin yöllä, mahdollisesti ruokahaluttomuutta, ärtyisyyttä. HOITO: - hyvä käsi- ja wc-hygienia - kynnet leikataan lyhyiksi! - Pyrvin-lääkehoito (uusitaan 2 vkon kuluttua) - ellei kaksi hoitokertaa auta, yhteys lääkäriin. - koko perhe hoidetaan samanaikaisesti - vuodevaatteet vaihdetaan lääkkeen ottamista seuraavana päivänä	Jos päiväkotiryhmässä todetaan kihomatoja vähintään kolmasosalla lapsista, kannattaa koko ryhmä hoitaa. Päiväkodista/koulusta ei tarvitse olla pois kihomatojen vuoksi. Kts. oheinen kihomatojen häätöohje.
KORVATULEHDUS	Bakteeri tai virus	Pisaratartunta, märkäerite.	Korvasärky, usein edeltävästi nuhaa ja yskää. Alkuhoito oireiden mukainen.	Kunnes yleiskunto on parantunut.
MENINGOKOKKITAUDIT (aivokalvotulehdus) <i>Hemofilus (Hib) – rokote</i>	<i>Neisseria meningitidis</i> -bakteeri	Pisaratartunta. Itämisaika lyhyt. Tartuttavuus jatkuu 24 t hoidon alusta.	Korkea kuume, päänsärky, oksentelu, väsymys, tajunnantason lasku ja niskajäykkyys. Pienillä lapsilla niskajäykkyys voi kokonaan puuttua, oireena käsittelyarkuutta, poikkeavaa itkua, veltoutta, joskus ihomuutoksia (pieniä 1–5 mm tai usean cm:n kokoisia punaisia läiskiä merkinä ihoverenvuodosta).	Kunnes tauti on täysin parantunut.

TAUTI	AIHEUTTAJA	TARTUNTATAPA/ ITÄMISAIKA	ENSIOIREET/ HOITO	POISSAOLOAIKA PÄIVÄHOIDOSTA/KOULUSTA
ONTELOSYYLÄT <i>(molluskat)</i>	Virus (vaaraton)	Ihokosketus.	SAIRAALAOITO. Lähikontaktihenkilöille rokotus ja antibiootit. Noin 2 mm:n läpimittaisia ihonvärisiä näppylöitä kyynärtaipeissa, reississä ja polvitaiepeissa (etenkin kuivaihaisilla atoopikoilla). Paranevat ajan myötä täydellisesti ilman hoitoakin. Perusrasvaus. Tulehdus ja kutina ovat parantumisen merkkejä. Joskus tulehtumisen syynä on bakteeri-infektio, jolloin yhteys lääkäriin.	Ei tarvitse olla poissa päivähoidosta/koulusta, koska ontelosyytävirukset ovat niin yleisiä, ettei tartuntaa voi tavallisesti välttää.
PARVOROKKO <i>(ei ole rokotetta)</i>	Parvovirus	Pisarartartunta, tarttuu 1–3 vrk ihottumaa edeltävän viikon aikana. Itämisaika 4 - 20 vrk, yleensä alle 15 vrk. Parvorokko sairastetaan vain kerran.	Aluksi poskissa voimakas, kuumot-tava punoitus, 1 – 4 vrk:n kuluessa ihottuma leviää yläraajojen ojentajapuolille ja muuttuu vähitellen verkkomaiseksi varsinkin raajoissa. Ihottuma voi välillä hävitä ja ilmaantua uudelleen viikkojenkin kuluttua. Voi esiintyä myös kuumetta, nuhaa, yskää ja päänsärkyä.	1 kuumeeton päivä kotona. Ihottuma voi kestää 2-3 viikkoa. Eristystä ei tarvita.
RAKKULAT SUUSSA	Virus	Tarttuu rakkuloista.	Ei hoitoa. Juomat kylmänä, jäätelö.	Ei poissaoloa.

RIPULI-OKSENNUSTAUTI <i>(gastroenteriitti)</i>	Eri virukset <i>(mm. rota-, noro-, adenovirus)</i>	Leviää ulosteiden välityksellä, myös pisaratartunta mahdollista. HUOLELLINEN KÄSIHYGIENIA: - kädet pestävä saippualla ja runsaalla lämpimällä vedellä aina WC:stä lähtiessä ja ennen ruokailua. DESINFEKTIOAINEET EIVÄT TEHOA! Itämisaika 1-3 vrk.	Ripuli, kuume ja oksentelu, mahdollisesti myös hengitysoireita. HOITO: - alle 6 kk:n ikäiset sekä lapset, joiden kuivuma vähintään keski-vai-kea AINA SAIRAALAHOITON . erillisen ohjeen mukaisesti - ripulijuomaa apteekista tai kotitekoisen juoman voi valmistaa sekoittamalla mehua ja suolaista vichy	Ripuloivat ja oksentelevat lapset hoidetaan kotona, kunnes lapsi on ollut 2-3 vrk:n ajan oireeton. Ripulin jälkeen voivat ulosteet olla löysiä pidempään.
TAUTI	AIHEUTTAJA	TARTUNTATAPA/ITÄMISAIKA	ENSIOIREET/HOITO	POISSAOLOAIKA PÄIVÄHOIDOSTA/KOULUSTA
SIKOTAUTI <i>(parotiitti)</i> <i>MPR- rokotus tehnyt harvinaiseksi.</i>	Sikotautivirus	Pisaratartunta. Tartuttavuus 1 – 2 vrk ennen oireiden alkua ja päättyy n. 7 vrk oireiden alkamisesta. Itämisaika 14–21 vrk.	Kuume, päänsärky, lihaskipu, väsymys, ruokahaluttomuus ja nielämiskipu. Sylkirauhasten tois- tai molemminpuolinen arstava turvotus, joka leviää leukakulman yläpuolelle ja korvan eteen. Alkuhoito oireenmukainen.	Eristys 7 vrk:n ajan oireiden alkamisesta ja kunnes kuume/turvotukset ovat hävinneet.
SILMÄTULEHDUS <i>(märkäinen)</i>	Bakteeri	Kosketustartunta, märkäerite. Itämisaika on lyhyt.	Rähmiminen, yhteen liimautuneet silmäluomet aamulla, rikan tunne silmässä, kirvely. Lääkehoito. Märkäeritteen puhdistaminen keitetillä vedellä vähentää bakteerin kasvua ja leviämistä.	Tapauskohtaisesti. Mikäli silmät eivät rähmi, voi olla päivähoidossa/koulussa.
SUUTULEHDUS <i>(kuumeinen)</i>	Virus <i>(mm. entero-, herpesvirus)</i>	Sylki, kosketustartunta.	Kuume, rakkulat suussa, syömisvaikeudet. Nestehoito. Kuumetta alentavaa lääkettä.	Kunnes kuume on laskenut ja yleiskunto parantunut.

SYYYHY (<i>scabies</i>)	Punkki	Kosketustartunta. Helposti tarttuva. Tartuntaan tarvitaan ihoaltistus ku-ten halaaminen, kiinnipitäminen tai seksuaalikontakti, yleensä kättelystä syyhy ei tartu. Itämisaika n. 1 kk.	Kutina, epämääräinen näppylöinti, vesirakkulat, raapimajäljet rannepoimuseudussa ja sormien hangoissa, lapsilla myös kämmenissä ja jalkapohjissa. Lääkehoitona Nix-hoito (permetriini-voide). Koko perhe hoidetaan samanaikaisesti. Vaatteiden/vuodevaatteiden vaihto.	Päivähoitoon/kouluun voi mennä ensimmäisen hoitokerran jälkeisenä päivänä. Kts. oheinen syyhyn hoito-ohje.
TAUTI	AIHEUTTAJA	TARTUNTATAPA/ITÄMISAIKA	ENSIOIREET/HOITO	POISSAOLOAIKA PÄIVÄHOIDOSTA/KOULUSTA
SYYLÄT	Virus (<i>HPV-syylävirus</i>)	Kosketustartunta, kun syylää revitty (veri). Itämisaika 2 vkoa – 8 kk.	Ohjeet lääkäriltä tai neuvolasta.	Ei poissaoloa.
TUHKAROKKO (<i>Morbilli</i>) <i>MPR-rokotus tehnyt harvinaiseksi.</i>	<i>Paramykso-</i> eli tuhkarokkovirus	Kosketus- ja pisaratartunta sekä ilmateitse. Erittäin herkästi tarttuva. Itämisaika 9-11 vrk limakalvo-oirevaiheeseen ja 14 vrk ihottumavaiheeseen. Tartuttavuusaika alkaa hieman ennen limakalvo-oireita ja loppuu 5–7 vrk ihottuman alkamisen jälkeen.	1. Katarraalinen eli limakalvo-oirevaihe 3-4vrk: kuume, yskä, nuha, verestävät ja valonarot silmät. 2. Ihottumavaihe: korvien ja kaulan seudusta alkava punaläiskäinen ihottuma, joka leviää kasvoille, vartalolle ja raajoihin muuttuen loppuvaiheessa violetin sävyiseksi. Poskien limakalvoilla näkyvät vaaleanpunaiset, keskeltä sinivalkoiset täplät. Kuumelääke esim. parasetamoli.	10 vrk oireiden alusta tai noin 5 vrk ihottuman ilmestymisestä ellei ole merkkejä jälkitaudeista.

TULIROKKO (<i>Scarlatina</i>)	Bakteeri (<i>betahemolyyttinen streptokokkibakteeri</i>)	Kosketus- ja pisaratartunta. Voi olla myös terveitä tartunnan kantajia. Itämisaika 1-5 vrk.	Kuume, päänsärky, nielutulehdus (angiina), oksentelu, punoittava ja turpea kieli (mansikkakieli), leukukulman suurentuneet imusolmukkeet sekä ihottuma rintakehällä, kainaloiden ympärillä ja vatsan alaosassa. Suun ympärillä näkyy vaaleampi vyöhyke. Antibioottihoito 10 vrk.	Kouluun tai päiväkotiin 3 päivää hoidon aloittamisen jälkeen, kunhan vointi sen sallii.
TÄI	Punkki, saivare	Kosketustartunta (usein päähieneiden, kampojen, harjojen, korvakuulokkeiden, vaatteiden ja vuodevaatteiden välityksellä). Itämisaika 7-10 vrk.	Kutina, ihon punoitus, ihorikot voivat tulehtua. Yl. täit löytyvät niskahiuksista, korvien takaa ja otsatukasta. Lääkehoitona Prioderm tai Nix. Koko perhe hoidetaan samanaikaisesti. Vaatteiden/vuodevaatteiden vaihto.	Päivähoitoon/kouluun voi mennä ensimmäisen hoitokerran jälkeisenä päivänä. Kts oheinen päätäiden häätöohje. Jos täitartuntoja todetaan päiväko-deissa tai kouluissa, tulee selvittää koko yhteisön täitilanne.
TAUTI	AIHEUTTAJA	TARTUNTATAPA/ ITÄMISAIKA	ENSIOIREET/ HOITO	POISSAOLOAIKA PÄIVÄHOIDOSTA/KOULUSTA
VAUVAROKKO eli "kolmen päivän kuume" (<i>Exanthema subitum</i>) <i>Ei ole rokotetta</i>	Virus (yl. <i>herpesvirus</i>)	Pisaratartunta. sylkikontakti. Tarttuu herkästi eritteiden ja käsien välityksellä. Itämisaika noin 5 - 15 vrk.	½–2-vuotiaiden tauti. Korkea kuume n. 3-5 vrk, ärtyisyttä, lievää yskää, nuhaa, löysiä ulosteita, silmien punoitusta ja imusolmukesuurentumia erityisesti takaraivolla ja korvien takana. Kuumeen laskiessa hento pienitäpläinen ihottuma alkaen korvien seudusta leviten kasvoihin, niskaan ja vartalolle. Kuumelääkitys.	Yksi kuumeeton päivä kotona. Kunnes oireet ovat hävinneet.

VESIROKKO (<i>Varicellae</i>) <i>Vesirokkorokote yli 1-vuotiaille (ei vielä yleisessä rokotusohjelmassa)</i>	<i>Varicella zoster-</i> eli vesirokkovirus	Kosketus-/pisaratartuntana hengitysteistä ja ihorakkuloista. Leviää huoneilman mukana. Itämisaika 14–21 vrk. Erittäin herkästi tarttuva. Tarttuu jo 1-2 päivää ennen oireita ja loppuu rakkuloiden kuivuttua (3-4 vrk). Tartuttavuusaika useimmiten n. 5 vrk oireiden alkamisesta (immuunipuutteisilla pidempi).	Kuume, yskä, ruokahaluttomuus, väsymys, ihottuma joka alkaa vartalolta punoittavina näppyloinä levitien muuallekin tai muuttuen vesirakkuloiksi. Kutinaan antihistamiinivalmistetta, ihoa voi pyyhkiä 1 % mentolispriillä ja arkoja paikkoja rasvata vaseliinilla kutinan helpottamiseksi. Neuvolasta voi kysyä kutinaan auttavaa reseptilääkettä. Mikäli iholle kehittyä bakteeritulehdus tarvitaan mikrobilääkitys.	Lapsi tulisi eristää päivähoitosta/koulusta tartuttavuusajaksi eli n. 10 vrk ihottuman alusta tai kunnes kaikki vesirakkulat ovat kuivuneet.
VIHURIROKKO (<i>Rubella</i>) <i>MPR-rokotus tehnyt harvinaiseksi.</i>	<i>Rubella-</i> eli vihurirokkovirus	Leviää pisaratartuntana ja suorassa kontaktissa. Itämisaika on 14–21 vrk. Tartuttavuus jatkuu 5 vrk ihottuman puhkeamisesta (eristys aiheellinen)	Kuume, limakalvojen ärsytysoireet, imusolmukkeiden turvotus, hento ihottuma alkaa pään alueelta ja leviää vartalolta raajoihin. Alkuhoito oireiden mukainen.	1 kuumeeton päivä kotona ja kunnes ihottuma on hävinnyt.
TAUTI	AIHEUTTAJA	TARTUNTATAPA/ITÄMISAIKA	ENSIOIREET/HOITO	POISSAOLOAIKA PÄIVÄHOIDOSTA/KOULUSTA
VIRTSATIETULEHDUS	Bakteeri (<i>yl. E.Coli-bakteeri</i>)	Bakteeri joutuu virtsateihin potilaan omasta suolistosta. Vaippaikaisilla ulosteen hautuminen vaipassa ja isommilla tyttöillä ulosteen panttaaminen (ummetus) voivat altistaa tulehdukselle. Virtsatieinfektio ei tartu ihmisestä toiseen.	Kirvelyä virtsatessa, tihentynyttä virtsaamistarvetta, pahanhajuinen virtsa, usein kuumeilua, ärtyisyyttä, ripulia tai oksentelua. Lapsilta aina virtsanäyte ennen lääkehoidon aloittamista. Antibioottihoito.	Yleisvoinnin mukaan voi olla päivähoitossa/koulussa.

YLÄHENGITYSTIETULEHDUS/ FLUNSSA/NUHAKUUME	Useat eri virukset	Pisara-/kosketustartunta. Nuhaerite sisältää runsaasti viruksia. Tartuttavuus suurimmillaan aivan taudin alussa, kun oireet ovat vielä vähäiset. Itämisaika 1 vrk:sta muutamaan päivään.	Nuha, kurkkukipu, kuume, yskä, särkyjä ja silmien sidekalvojen punoitus. Kuumelääkityksestä on neuvoteltava etukäteen. Tärkein leviämisen estokeino käsien pesu ja päivähoitoyksiköissä lelujen pesu. Yskiminen paperinenäliinaan tai hihan tyveen ehkäisee myös leviämistä.	Yleensä 1-2 kuumeetonta päivää kotona ja kunnes yleiskunto on parantunut. Pelkkä yskä-/nuhaoire ei ole päivähoitoon/kouluun menon este, ellei oire huononna yleiskuntoa.

www.terveysportti.fi
www.yliopistonapteekki.fi
www.sairaslapsi.com
www.thl.fi

KIHOMATOJEN HÄÄTÖHOITO-OHJE

APTEEKISTA SAATAVIA LÄÄKEVALMISTEITA: PYRVIN®

Koko perhe hoidetaan samanaikaisesti oireista riippumatta reseptivapaalla pyrviinilääkityksellä, joka annostellaan painon mukaisesti pakkauksesta löytyvien ohjeiden mukaisesti. Jos päiväkotiryhmässä on useita oireisia, saatetaan myös päätyä koko ryhmän hoitamiseen. Lääkkeet eivät tapa madonmunia, joten hoito on uusittava n. 2 viikon kuluttua ennen kuin jäljelle jääneistä munista kehittyneet madot ehtivät tuottaa uusia munia. Hoito uusitaan vain niillä perheenjäsenillä, joilla kihomatoja alun perin oli todettu. Joissakin perheissä kihomatovaiva uusiutuu kerta toisensa jälkeen. Tällöin on useimmiten kyseessä uusi tartunta. Joskus vaiva on vain sitkeä ja vaatii useita lääkehoitokertoja.

LÄÄKEHOIDON LISÄKSI

- ✿ käsien pesua tehostetaan (aamuihin ja illoihin, ennen ja jälkeen ruokailun sekä wc-käynnin yhteydessä)
- ✿ kynnet leikataan lyhyiksi
- ✿ sormin syötäviä ruokia tulisi välttää
- ✿ lääkkeen ottamista seuraavana päivänä vaihdetaan vuodevaatteet ja patjat, peitot sekä tyynyt imuroidaan ja tuuletetaan (pakkanen tappaa madonmunat)
- ✿ unilelutkin on hyvä pestä
- ✿ samana päivänä tehdään normaali viikkosiivous: imuroidaan lattiat, pyyhitään pinnat
- ✿ jatkuva suursiivous ei ole tarpeen
- ✿ sitkeissä tapauksissa on hyvä pestä tai tuulettaa verhot, sillä kihomadon munia saattaa tällöin olla huonepölyn seassa
- ✿ wc:n ja kylpyhuoneen hanat sekä ovenkahvat pyyhitään huolellisesti
- ✿ vuoteiden ympäristö imuroidaan pari kertaa viikossa

Monissa perheissä lasten kihomatotartuntoihin suhtaudutaan häpeillen. Asia tuntuu vastenmieliseltä. Hoidon aloittamista viivytellään tai sitten lasta hoidetaan vaivihkaa muille kertomatta. Tällöin kihomatotartuntojen leviäminen niin lapsen toveripiirissä kuin päiväkotiympäristössä ja koulussa on mahdollista.

Päiväkodista tai koulusta ei kuitenkaan tarvitse olla pois kihomatojen vuoksi.

Jos päiväkotiryhmässä todetaan kihomatoja vähintään kolmasosalla lapsista, kannattaa koko ryhmä hoitaa.

KIHOMATOTARTUNTOJEN EHKÄISEMISESSÄ HYGIENIALLA ON RATKAISEVA MERKITYS!

PÄÄTÄIN HÄÄTÖHOITO-OHJE

PÄÄTÄIDEN HÄÄTÄMINEN VAATII AINA HOITOA.

APTEEKISTA SAATAVIA LÄÄKEVALMISTEITA: PRIODERM®, NIX® ja HEDRIN®

Täitartunta hoidetaan apteekista saatavalla permetriiniä (Nix®) tai malationia (Prioderm®) sisältävällä täishampoolla tai -liuoksella. Permetriini sopii yli puolivuotiaiden ja malationi yli kaksivuotiaiden lasten hoitoon. Lisäksi saatavana on myös silikonista sisältävää dimetikoni-liuosta (Hedrin®), joka sopii kaikenikäisille ja myös raskauden ja imetyksen aikana. Kaikki perheenjäsenet hoidetaan samalla kertaa, vaikka tartunta todettaisiinkin vain yhdellä perheenjäsenellä. Hoito-ohjeita tulee noudattaa huolellisesti. Hoito uusitaan valmisteen ohjeen mukaan noin viikon kuluttua ensimmäisestä pesusta kaikilla niillä perheenjäsenillä, joilla täitä tai saivareita on löytynyt.

Kuolleet, halvaantuneet ja mahdollisesti vielä elävät täit ja saivareet tulee poistaa käsin heti shampookäsittelyn jälkeen ja lisäksi vielä kahden viikon ajan käsittelystä vähintään 2-3 kertaa viikossa. Kampa pestään saippuavedellä käsittelyn jälkeen. Saivareiden irrottamista saattaa helpottaa hiuspohjan käsittely 50 %:lla ruokaetikkaliuoksella ennen kampaamista. Myös föönauksen on sanottu poistavan saivareita. Jos hoidon jälkeisinä päivinä täiden ja saivareiden määrä lisääntyy selvästi, on häätö epäonnistunut ja hoito tulee uusia.

LÄÄKEHOIDON LISÄKSI:

- ✿ lakanat, tyyny- ja pyyheliinat pestään pesuaineella (+60 °C), patjat sekä tyynyt imuroidaan huolella
- ✿ täit kuolevat ihmisistä ulkopuolella 1-2 vuorokaudessa, joten tekstiilit ja muu materiaali (päähineet, pannat, hiusdonitsit, kammat, harjat) voidaan säilyttää ilmatiiviissä, suljetussa muovipussissa 2-3 vuorokautta, jolloin täit tuhoutuvat
- ✿ kammat ja harjat voi myös pestä huolellisesti tai vaihtaa kokonaan uusiin
- ✿ pesua kestävämmistä materiaaleista päätit voi hävittää myös:
  - kuumentamalla niitä 1-2 tuntia kuivausrummussa (vähint. + 50 °C) tai saunassa (n. +80 °C)
  - laittamalla ne muovipussissa pakastimeen (n. -20 °C) illalla nukkumaan mennessä, jolloin täit ja saivareet ovat seuraavaan aamuun mennessä kuolleet
- ✿ ylenmääräiseen siivoamiseen ei ole tarvetta
- ✿ vaikka ihmistäit eivät viihdykään eläinten turkissa, perheen koiran turkki on kuitenkin käsiteltävä permetriiniä sisältävällä paikallisvaleliuoksella.

Lapset voivat mennä varhaiskasvatukseen ja kouluun ensimmäisen hoitokerran jälkeisenä päivänä.

Jos täitartuntoja todetaan päiväkodeissa tai kouluissa, tulee selvittää koko yhteisön täitilanne.

TARTUNTOJEN EHKÄISEMISEKSI TULEE VÄLTÄÄ TOISEN HENKILÖN KAMMAN, HARJAN TAI PÄÄHINEEN KÄYTTÖÄ. VÄLILLISTEN TARTUNTOJEN EHKÄISYN LISÄKSI ON HYVÄ VÄLTÄÄ SUORAA HIUSKOSKETUSTA

SYYHYN HOITO-OHJE

SYYHYPUNKKIEN HÄÄTÄMINEN VAATII AINA HOITOA! APTEEKISTA SAATAVIA LÄÄKEVALMISTEITA: NIX®.

Syyhy hoidetaan apteekista reseptittä saatavalla permetriinivoiteella (Nix®). 30 gramman tuubi riittää aikuisen kertakäsittelyyn ja alle 10-vuotiaalle riittää puoli-gramman tuubia. Voidetta levitetään illalla pesun jälkeen joka paikkaan kaulasta alaspäin myös genitaalialueelle sekä sormi- ja varvasväleihin. Limakalvoille voidetta ei levitetä. Iho pestään aamulla huolellisesti ja vaihdetaan alusvaatteet ja lakanat.

Kutisevat perheenjäsenet hoidetaan toistamiseen viikon kuluttua. Oireettomien perheenjäsenten hoitoon riittää yksi käsittelykerta. Kutina voi onnistuneen hoidon jälkeen jatkua vielä muutaman viikon, kunnes ihon alle jääneet kuolleet punkit poistuvat ihon normaalin paranemisen myötä.

On tärkeää hoitaa samassa taloudessa asuvat henkilöt samaan aikaan riippumatta siitä, kutiavatko he vai eivät. Siten estetään ns. pingpongsyyhy, jossa hoitamaton mutta oireeton henkilö tartuttaa punkin hoidetuille perheenjäsenille uudelleen muutaman viikon päästä.

LÄÄKEHOIDON LISÄKSI:

- ✿ voidekäsittelyn yhteydessä vaatteet ja vuodevaatteet pestään (vähint. +60 °C)
- ✿ tai tekstiilit laitetaan pestyinä pakasteeseen vuorokaudeksi
- ✿ helposti pestävät vaatteet, esim. lasten suoja-puvut, pestään normaalin pesuohjelman mukaan
- ✿ perusteellisempiin siivous- tai desinfektio-toimenpiteisiin kodissa ei syyhyä takia tarvitse ryhtyä

Lapset voivat mennä varhaiskasvatukseen ja kouluun ensimmäisen hoitokerran jälkeisenä päivänä.